

TELEGRAFUL ROMÂN.

ăpare Marți, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 14 Martiu, 1894.

Intr'un articol mai mic „Hazánk“ din 22 Martiu n. c. se ocupă cu solidaritatea noastră națională.

În acest articol, se constată mai înainte de toate aparițiunea, negreșit îmbucurătoare pentru noi, că solidaritatea politică între români n'a fost de la 1867 încôce nici când așa de puternică, ca acum. Pornind însă autorul articolului din unele dispute și divergențe de păreri, ce s'au manifestat în diaristica română, vine și ne spune cu ore-care satisfacție, că „sunt cu toate acestea unele aparițiuni cari se par a ne arăta, că nici în privința acestei solidarități nu e tot aur ce lucește“.

Ca exemplu se amintesc în articol disputa „liniștită, diplomatică“ dintre „Unirea“ pe care o numesc necorect de „organ oficial al bisericii gr. cat.“ și între „Telegraful Român“ pe care tot atât de necorect îl numesc „foia metropolitului gr. or.“ apoi divergența „cu mult mai aspră“ dintre „Dreptatea“ și „Coresp. română“ etc. dicând, că „aceste aparițiuni se sporesc pe și ce merge, drept dovadă că este lucru de giaba și sterp a crea unitate pe cale măiestrită acolo, unde diferența intereselor și vederilor se manifestă ca o recerînță a situațiunii.“

Diaristica magiară are datina de a seduce opiniunea publică magiară în cestiunea de naționalitate, prezentând situațiunea în colorii când false, când exagerate. Mai nainte, ani de zile a susținut această diaristică sus și tare, că la noi nu există cestiune de naționalitate, că toți cetățenii patriei sunt foarte mulțamiți cu stările create de stăpânire. În fine însă vrând nevrând a trebuit să recunoască, căci n'a mai putut ascunde, că deu, cestiunea de naționalitate există, că nemulțămirea diferitelor popore crește în măsura în care se aplică față de ele dispozițiunile de magiarisare.

Așa stă tréba acum și cu solidaritatea națională. Tendința de magiarisare, care a înveninat — termenul diaristicii magiare — cestiunea de naționalitate, această tendință nefericită pentru patrie a contribuit, cu conlucrarea și a altor împrejurări, ca diferitele popore și în special noi românii să fim tot mai solidari întru apărarea cauzei naționale.

„Hazánk“ seduce pe cetitorii sei, dacă îi face să credă, că unele divergențe de păreri sau dispute dintre diare vor avea ca urmare spargerea sau și numai slăbirea solidarității noastre, care cum bine constată ea, acum e foarte puternică. Diarele înseși n'au nici pe de parte acest scop, din contră chiar ele au contribuit și contribuiesc mai mult la întărirea solidarității; divergențe de păreri au fost și sunt și la alte popore și durere sunt și la noi, dar în fața amenințărilor, nimeni și nimic în lume nu ne poate învrăjbi întru atâta, ca să perdem din vedere marile interese naționale și pentru apărarea lor să nu fim cu trup cu suflet una. Și acesta e și natural, căci în fața pericolului comun, care pe toți ne amenință, comună trebuie să fie și apărarea noastră.

E falsă apoi și espectorarea din articol despre crearea unei unități la noi pe cale măiestrită. Dacă cineva, fie ei aceia ori și cine, au voit sau ar vrea să facă o unitate pe cale măiestrită, — ceea-ce se ne erte „Hazánk“ e greu de înțeles, — aceia n'ar purcede corect și n'ar face un lucru durabil, căci acea unitate forțată s'ar spulbera la cea dintâi suflare de vânt.

Dar de acesta nici nu e de lipsă. Pentru de-a ne apăra interesele și avutul nostru național s'a creat și se consolidăză mereu solidaritatea pe cale naturală, neforțată, în fața căreia se ascund, dispar divergențele și micile patimi și pasiuni.

Acésta așa este acum și pe și ce merge vom progresa pe acésta cale. Solidaritatea noastră se va întări din ce în ce. La acésta datori suntem toți să contribuim, toți căți români ne chemăm, lăsând la o parte interesele mai mici și călcându-ne uneori chiar pe inimă în vederea scopului general. La acésta datori suntem a contribui pentru iubitul nostru popor, pentru noi înșine pentru fii și nepoții nostri, cari ne vor judeca purtarea și faptele noastre în viitor, și dacă aceste vor fi bune și corecte, ne vor binecuvânta.

Revista politică.

Pietatea manifestată pentru mórtea lui Kossuth a dus la estravaganțe scandalose și la tumulte de stradă. Acestea s'au inscenat după-ce propunerile făcute de opoziție au picat în dietă. Amintim, că propunerea făcută de Apponyi a cădut numai 57 de voturi Ministrii și sașii au votat pentru propunerea presidentului. Dintre deputații opoziționali mulți se aflau la Turin. Demn de remarcat este că din partidul guvernului au mai ieșit câțiva deputați încă înainte de a se desbata cestiunea, nefiind mulțamiți cu propunerile guvernului.

Scirea despre picarea propunerilor opoziției a provocat, precum am amintit, demonstrațiuni sgomotose, încât prim-ministrul s'a vădut necesitat să arboreze stégul negru pe teatrul național și pe operă. La poruncă mai naltă însă tot prim-ministrul a dat ordin să se ia stégul negru jos de pe operă. În urma acestora demonstrațiunile au luat un caracter tot mai acut și revoluționar, așa că s'au întâmplat conflicte sângerose între mulțime, poliție și soldați. Să vorbesce de un consiliu al căpeteniilor militare, în care s'a luat dispozițiuni severe, dacă s'ar mai inscena demonstrațiuni de caracter politic pentru Kossuth. Demonstrațiunile au luat de altfel dimensiuni așa de mari și caracterul lor a devenit așa de acut, încât clubul presei și independentiștilor au esmis apeluri cătră locuitorii capitalei, în care îi rógă să fie liniștiți și să primescă cu liniște pe bărbatul națiunii magiare în mijlocul lor, deoarece prin astfel de demonstrațiuni se pôte împedeca aducerea osămintelor lui Kossuth în tără. Căpitanul orașului încă a luat dispozițiuni severe și prin afișe mari îndrumă populațiunea la ordine.

În urma acestora orașul s'a mai liniștit mai vèrtos, că și feciorul lui

Kossuth a rugat publicul să fie liniștit căci la cas contrariu va absta dela decisiunea de a aduce pe Kossuth în Ungaria. În capitală s'a adus miliție garnisonată prin alte localități.

Preparativele pentru înmormântare încă se fac cu mare activitate. Mai multe corporațiuni și studenții universitari s'au declarat gata a ține ordinea cu ocaziunea înmormântării. Autoritățile orașului Turin și preste tot ospitalei țeri, Italiei i s'a trimis din mai multe părți adrese de mulțămită pentru ospitalitatea, ce a dat-o lui Kossuth.

Petrecerea monarhului nostru la Cap Martin a dat mult material de discutat foilor franceze. Cu satisfacțiune înregistréză acésta foile monarhiei noastre, deore ce tonul discuțiunii e foarte liniștit și pacinic. „Figaro“ scrie între altele, că Majestatea Sa a încungiurat să deștepte curiositatea, încât petrecerea Maj Sale a fost de tot liniștită. Prin acésta vizită a voit Maj. Sa să-și câștige convingerea în menținerea păcii pe viitoriu a Franței. La despărțire prezentându-se funcționarul cel mai înalt frances Maj. Sa l'a primit vesel, spunând, că s'a restaurat pe deplin și că pe anul viitoriu éráși va merge. „Figaro“ face apoi următoarea observare: Nu însemnéză ore acésta vorbă, că între cei trei suverani ai alianții triple se află totuși unul, care este aplicat spre împăcare?

Monarhul nostru, precum am amintit în numărul trecut va cerceta și pe împératul german, carele petrece în Abbazia. Scirile din Viena anunță, că întâlnirea cu împératul german se va face încă în decursul acestei săptămâni.

Tinérul prim-ministru al Engleterrei, lord Rosebery, ține mult să se adevérescă svonul că el ar părăsi marile reforme proiectate de genialul său predecesor, Wiliam Gladstone.

Reformele sunt votate de camera comunelor, dar respinse de camera lordilor. Așa proiectul home-rule asigurarea muncitorilor în casuri de accidente, regularea raporturilor dintre lucrători și patroni, sunt înmormântate în cartonele camerei lordilor.

Camera lordilor are vr'o 500 de membrii, aproape toți lordi, episcopii și vr'o câți-va pairi numiți de guvernele ce s'au succedat. Acésta cameră represintă interesele clasei nobiliare privilegiate. Toți lordii cu majoritate, precum și prinții și ducii sunt de drept membrii acestei camere, de la etatea de 21 de ani. Pe acești puternici privilegiați vrea să-i înfrângă lordul Roseberry.

Insemnăm cu plăcere scrie „Țara“ următoarea informațiune, care dovedesce interesul ce ne pórta națiunea englezescă în marea cestiune a naționalității române.

„D. I. Edwards a interpelat la camera comunelor pe secretarul general al ministerului afacerilor străine, dacă are o cunoștință ore-care despre starea neliniscită în care se află populațiunea română din Transilvania, din pricina unor nemulțămiri prove-

nite prin aplicațiunea nouelor legi electorale.

„D. Edwards a mai întrebat pe dl sub-secretar de stat dacă d sa pôte să-l lămuréscă asupra constituției districtelor electorale și asupra înlesnirilor făcute sau refuzate populațiunei transilvănene în ceea-ce privește esercitarea drepturilor ei de vot“.

Acésta informațiune, pe care o dăm ca absolut esactă, este de cea mai mare importanță pentru noi.

Pentru prima oră se întâmplă ca cestiunea transilvănénă să fie adusă în debaterile, nu publice, dar în sfârșit oficiale, ale unei camere englese.

După o îndelungată fermentație crisa ministerială din Belgia e un fapt împlinit, căci nu se mai așteptă de cât reîntórcerea regelui de la Aix-Rains la Bruxelles pentru-ca demisiunea cabinetului, anunțată deja suveranului să fie primită.

Cauza crisei este următoarea: Sunt aproape doi ani de când s'a intrunit constituanta belgiană pentru a introduce o nouă reformă electorală. Cu acésta ocaziune s'a hotărît sistemul sufragiului universal. Întrebarea era însă, după acest vot al constituantei, care va fi principiul pe care să se facă punerea în aplicare a sistemului sufragiului universal. Fiecare fracțiune parlamentară voia introducerea unor dispozițiuni folositoare intereselor sale. Pentru a pune capăt acestei lupte de principii, veni, în fine ministrul președinte Bernaert cu un proiect basat pe reprezentarea proporțională. Proiectul fiind respins de cameră, cabinetul a fost silit să-și dea demisia și ast-fel Belgia s'a ales cu Constituanta, dar fără nici o lege electorală — termenul de esistență al constituantei espirând în August viitor, când să implinesc doi ani de la întrunirea ei. Modul cum se va rezolva acésta încurcătură va prezinta un deosebit interes.

După scirile mai noue regele s'a reintors în capitala Belgiei, dar n'a primit demisiunea cabinetului.

La magiarisarea de nume a comunelor noastre.

Toplița-română, 9/21 Martiu, 1894.

Întregă viața constituțională în de jidani condusa noastră patrie a devenit o bajocură, o jucărie de-a constituția, începând de sus, dela parlament până jos la adunările comitetelor cot munale.

Drepturile poporului se usurpeză, hotăririle lui numai atunci se iau în considerare când convin sau coincid cu interesele speciale ale oficialilor. Manifestarea sinceră a convingerilor și voinței nu e virtute, ci un păcat, pentru care ești espus unor sicane adeseori scârbóse.

În urmarea acestora mulți români au început a se retrage de pe terenul de luptă și a estineze pasivitatea nu numai asupra parlamentului țerei, ci și asupra vieții comitatense și comunale. Românii s'au retras, ér străinii ocupând terenul părăsit și-au făcut mendrele adeseori neconturbati.

Acésta retragere a fost din parte-ne un păcat și o greșélă mare, căci

nător. Jur împrejur în depărtare de câteva ore nu se află decât codri uriași de brași și stejari; nici o locuință omenească nu este în împrejurime, de nici o ființă omenească nu dăm în cale și tăcerea adâncă a codrilor este întreruptă numai de pașii călătorului și de cântecul paserilor.

Despre lacul S. Ana se credea că este de o adâncime nemăsurată, stând în legătură subterană cu marea și că spațiul ce-l cuprinde el, ar fi fost odinioară craterul sau gura unui munte vomitor de foc (vulcan).

nu se află. Lacul S. Ana este un lac de munte, ca și celelalte lacuri ale noastre. Credița, că la lacul S. Ana ar fi fost cândva un vulcan în activitate, probabil s'a născut și s'a susținut din cauză, că în apropierea lui se află un ținut, unde solul conține puciosă și din găurile și crepăturile pământului es diferite gazuri, cu deosebire gaz de acid carbonic și în unele locuri printre tufiș se afla isvóre minerale en apă sărată și cu continut de acid carbonic.

(Va urma).

Bibliografie.

„Lira Sionului sau cântarea sârbătorilor“, poezii religioase-morale lucrate după sânta scriptură pentru învățători, cantori și cetitorii săteni, de Aron Boca Velchereanu proprietar, curator prim. sântei biserici, jude și perceptore de dare a comunei Velcheriu cu o precuvântare de George Simu. Gherla, 1894. Tipografia „Aurora“ A. Todoran.

Din public. *)

Dare de sémă și mulțămítă publică.

Balul arangiat din partea intéligenței române din Hunedóra în 10 Martiu st. n. a. c. în favorul fondului scolastic înființat acum de curind prin colecte benevole a succes pre deplin atât moralmente cât și materialmente.

Venitul brut al balului a fost 151 fl. 20 cr., Spesele 101 fl. 67 cr., Substrăgându-se speșele din venite rămâne venit cu-

*) Pentru cele publicate în rubrica acesta redacțiunea nu e responsabilă. Red.

rat 49 fl. 53 cr., cari adăogându-se la suma colectată 109 fl. 82 cr. rezultă suma totală a „fondului scolastic“ 159 fl. 35 cr.

Séra la cassă au binevoit a suprasolvi următorii domni:

Laurențiu Bersan 20 cr., Rudolf Mureșan 20 cr., Nicolau Muntean sen. 1 fl. 50 cr., Nicolau Stoichiția iun. 1 fl. 50 cr. Mihail Rimbaș iun. 50 cr., Adolf Schnee 50 cr., Herbstein Lajos 20 cr. Alecsandru Dima a Eruții 50 cr., Singer Lipót 20 cr., George Rimbaș sen. 50 cr. George Nicola 20 cr., Butsi Kálmán 20 cr., George Daniela 1 fl. 50 cr., Alecsandru Mureșan 1 fl. 50 cr., Mihuti Toma 50 cr., Nicolau Dima 50 cr., Buda Bela 50 cr., Dr. Incho Ferencz 50 cr., Csolnokosi Daniel 20 cr. Rosenzveig Jakob 50 cr. Benedikty Béla 20 cr., Benedikty Iozsef 20 cr., Alecsandru Casian 50 cr., Schmidt Feri 50 cr., George Barbi iun. 59 cr., Ioachim Gostian 20 cr., Dr. Büchler Mór 1 fl. 50 cr., Lányi Robert 50 cr., Georgiu Rimbaș iun. 50 cr., Ant. Mureșan 40 cr., Glück Samuel 50 cr., ved. Ungar 50 cr., Rudolf Glasbremer 50 cr. Petru Moisin iun. 1 fl. 50 cr., Mihail Crecia 20 cr. Teofil Tulea 1 fl. 20 cr., Iacob Filip 20 cr., Nicolitié Boldin 20 cr., Florea Șandru 20 cr. Șohajda Iozsef 20 cr., Simeon Dragomir notariu în Gurasada 1 fl. Grünvald Iozsef 20 cr., Huga Navradi 20 cr., Strauss Vilmós 20 cr., Heinrich Allender 50 cr., Buczek Iozsef inginer în Ghelar 1 fl. 20 cr. Alecsandru Dima sen. 20 cr., George Oprea 50 cr., Olimpiu Oprea preot în Secăreț 1 fl. 50 cr., Teofil Holerga inv. în Secăreț 20 cr.

Oferte marinimose au binevoit a trimite următorii domni:

Avram Pécurea iun. protopresb. în Ilia 5 fl. Romul de Crainic protopresb în Dobra 3 fl., Nicolau Stoichiția sen. 1 fl., Adolf Strauss 2 fl., Mátyásfy Iozsef 2 fl., M. F. 1 fl., Ambrosiu Mușia preot în Lelesc 1 fl., Dr. Silviu Moldovan adv. în Oreștie 1 fl., Aurel P. Bercian compt. prim în Oreștie 1 fl.

Ne ținem de datorința a aduce și „Călușerilor“ pe calea acesta mulțămítă noastră ridicând nimbul balului român prin esecutarea în mod de tot artistic a jocurilor naționale „Bătuta“ și „Călușerul“.

Ca notă de incheere, cu plăcere amintim împrejurarea, că pofta nebună a unor

patrioți noi de-a domina și delătura poporul nostru de pe toate terenele, a atins în el simțul dămnității proprie, și astăzi este pe calea de a-se dovedi, între marginele legi atât pe terenul economic și social, cât și pe cel politic.

Comitetul arangiator.

Nr. 453 [65] 1--3

CONCURS

Devenind vacantă p.rochia de clasă II. a Rășnov, prin acesta se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful român.“

Emolumentele împreunate cu acesta parochiă sunt 600 fl. v. a. ér specificațiunea acelora se pôte vedea la oficiul parochial din Rășnov.

Doritorii de a competi la acesta parochiă au a-și asterne petițiunile lor la subsemnatul oficiu până la terminul indicat instruite conform legilor în vigóre.

Zernești 14 Februaru 1894.

In centelegere cu comitetul parochial. Oficiul prot. concernente al Branului.

Traian Meșian

protopresb.

Nr 479/1893. [62] 3--3

Citațiune edictală.

Asinefta Petru Mon Dimitriu Báia, legiuita muere alui Petru Stanciu Tomi din Paloș, care a părăsit cu necredința pe bărbatul ei legiuit de 8 ani de zile, fără a se sci locul aflării ei, este prin acesta citată, ca în termin de șese luni de zile dela prima publicare a acesteia în „Telegraful Român“, să se prezenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, că la din contră, procesul divorțial intentat contra ei din partea bărbatului său, se va pertracta și decide și în absența ei.

Cohalm, 12 August, 1893

Oficiul protopopesc gr. or. al Cohalmului.

Nicolau D. Mircea,

protopop.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1893.

Table with train schedules for Budapest, Predeal, and other stations. Columns include train type (e.g., Tren de persoane), time, and destination. It is organized into several sections: Budapest - Predeal, Budapest - Arad - Teiuș, Budapest, gara de vest - Orșova - Verciorova, and Cucurdea - Oșorheiu - Reg. s.ș.

Nota: Órele însemnate în stânga stațiilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numerele cele grase însemnă orele de uópțe.

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura și tipariul tipografiei archieieșane.